

Locatie Eltenseweg/Heuvelstraat in Stokkum en geurhinder van veehouderijen

Om de milieucontouren te bepalen moet worden uitgegaan van de "omgekeerde werking" van de milieuregelgeving. In de bestemmingsplantoets wordt daarom getoetst of ter plaatse van de te bestemmen geurgevoelige objecten¹ voldaan zou kunnen worden aan de eisen die de milieuregelgeving stelt. Daarbij worden dus 2 aspecten in ogenschouw genomen:

1. is er sprake van een goed woon-, leef- en werkklimaat?;
2. worden de in de omgeving liggende agrarische bedrijven niet extra belemmerd?

Voor het aspect geur van veehouderijen moet een toets op grond van de 'Wet geurhinder en veehouderij' (vanaf hier Wgv) worden uitgevoerd. De geplande geurgevoelige objecten moeten zijn gelegen buiten de (wettelijk geldende) geurcontouren en vaste afstandscontouren van de aanwezige veehouderijen. Hierbij moet worden uitgegaan van de omvang van de veestapel volgens de verleende vergunning of ingediende melding. Uit jurisprudentie² blijkt dat voor de aan te houden afstanden en geurcontouren in principe moet worden uitgegaan van de randen van het bouwblok. De rand van het bouwblok wordt aangehouden omdat de veehouderij in principe het recht heeft om overal binnen zijn bouwblok te bouwen.

Voorgrondbelasting/Achtergrondbelasting

De (hoogste) geurbelasting van een individuele veehouderij op een geurgevoelig object wordt ook wel 'voorgrondbelasting' genoemd. De geurbelasting van alle veehouderijen samen op enige locatie wordt 'achtergrondbelasting' genoemd. Dit is vergelijkbaar met het begrip cumulatieve stankhinder uit de 'stankrichtlijnen'. De Wgv kent geen normen voor de achtergrondbelasting of de mogelijkheid dergelijke normen te stellen. De achtergrondbelasting die optreedt of op kan treden is dan ook een gevolg van de aanwezige veehouderijen en de individuele geurbelasting in de vergunde situatie of in de (maximale) toekomstige situatie.

De geurhinder die feitelijk in een bepaald gebied op kan treden wordt bepaald door zowel de achtergrondbelasting als de voorgrondbelasting in dat gebied. Ook de voorgrondbelasting kan van belang zijn voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat bij gelijke geurbelastingen aan voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting, de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt. Zie voor meer informatie bijlagen 6 en 7 van de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij.

De voorgrondbelasting (weergegeven in ou_E/m^3) veroorzaakt een bepaalde mate van hinder (of kans op een gehinderde) in de omgeving. Door de wettelijk vastgestelde norm of door het vaststellen van een andere norm in een verordening wordt rechtstreeks een maximum gesteld aan de voorgrondbelasting. Daarmee wordt een grens gesteld aan de mate van geurhinder die aanvaardbaar wordt gevonden. In de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij is beschreven hoe kan worden bepaald hoeveel geurhinder kan worden verwacht in een gebied, gelet op de geurbelasting die daar is berekend. Uiteraard geldt dat vergunde situaties gerespecteerd worden, ook als de geurbelasting hoger is dan deze norm. In dat geval (overbelaste situatie) bepaalt de vergunde geurbelasting de mate van geurhinder voor de voorgrondbelasting.

Nieuwe woningen

Voorts wordt met dit plan op de percelen in de punt tussen de Heuvelstraat en de Eltenseweg in Stokkum de bouw van nieuwe woningen mogelijk gemaakt. Daarmee ontstaat dus de mogelijkheid voor toevoeging van nieuwe geurgevoelige objecten. Volgens artikel 4, lid 1 onder a van de Wgv geldt hiervoor een afstandsnorm van 100 meter tot veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld.

¹ Een geurgevoelig object is in de Wgv gedefinieerd als: "gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt". Alleen een gebouw kan een geurgevoelig object zijn. Duidelijk is dat een woning een geurgevoelig object is, mits deze een positieve planologische bestemming heeft en feitelijk geschikt is en gebruikt wordt om in te wonen.

² zie 'Bouwen in stankcirkels' op www.infomil.nl

In de (directe) omgeving van de locatie "Eltenseweg – Heuvelstraat" liggen de volgende veehouderij bedrijven:

Adres	Soort bedrijf	Afstand (bouwblok tot geplande woningen)	Wgv-afstand
's-Heerenbergseweg 1, Stokkum	vrouwelijk rundvee en vleesstieren	± 230 meter	100 meter voor het vrouwelijk rundvee en 845,40 Ou/s voor wat betreft de vleesstieren
Oosterbroekweg 4, Stokkum	vrouwelijk rundvee en schapen ouder dan 1 jaar	± 185 meter	100 meter voor het vrouwelijk rundvee en 2.067,70 Ou/s vergund voor wat betreft de schapen
Oosterbroekweg 1, Stokkum	vrouwelijk rundvee	± 250 meter	100 meter
St. Isidorusstraat 11, Stokkum	vrouwelijk rundvee, vleesvarkens en vleesstieren	± 300 meter	100 meter voor het vrouwelijk rundvee en 2.032,80 Ou/s vergund voor wat betreft de varkens en stieren
St. Isidorusstraat 15, Stokkum	vrouwelijk rundvee	± 350 meter	100 meter
St. Isidorusstraat 2, Stokkum	vrouwelijk rundvee	± 480 meter	100 meter
St. Isidorusstraat 5, Stokkum	vrouwelijk rundvee en vleesvarkens	± 300 meter	100 meter voor het vrouwelijk rundvee en 1.150 Ou/s vergund voor wat betreft de varkens

Tabel 1, veehouderijen binnen 500 meter van het plangebied

Het dichtst bij gelegen bedrijf is dat aan de Oosterbroekweg 4. Dat is een bedrijf met vrouwelijk rundvee en schapen. Voor het vrouwelijk rundvee geldt de vaste afstandsnorm van 100 meter (gemeten vanaf de grens van de woonbestemming in de punt Eltenseweg - Heuvelstraat). Hieraan voldoet de beoogde situatie met een afstand van 185 meter van rand bouwblok Oosterbroekweg 4 tot aan de beoogde woonbestemming in de punt Eltenseweg - Heuvelstraat. Alle andere bedrijven waarvoor de vaste afstand van 100 meter tot de beoogde nieuwe woonbestemming in de punt Eltenseweg - Heuvelstraat geldt liggen op een veel grotere afstand dan 100 meter. Op dit punt voldoet de situatie dus ruim.

Naast de vaste afstanden zijn er diercategorieën waarvoor in de Wgv wel een geuremissiefactor is bepaald en hiervoor zijn geurcontouren vastgesteld (in dit geval geldt artikel 3, lid 1 onder b van de Wgv). De normen op grond van de Wgv gelden voor de geurbelasting van een individuele veehouderij. Binnen 1 km omtrek moet rekening worden gehouden met alle bedrijven met een geurcontour. Daarbuiten tot 2 km in de omtrek worden alleen de in de Wet milieubeheer (Wm) opgenomen veehouderijbedrijven van de IPPC-categorie³ meegenomen. De bedrijven binnen een straal van 2 km rond de planlocatie vallen qua dier aantallen allemaal niet onder de IPPC-categorie. Hierdoor kan in dit geval dus worden volstaan met nader onderzoek naar de verhouding tussen bedrijven met dieren waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld en de onderhavige planlocatie binnen 1 km rond de planlocatie.

Op wat grotere afstanden tot een kilometer dan in de bovenstaande tabel weergegeven komen nog twee bedrijven voor die dieren houden waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld. Het gaat dan om de Linthorsterstraat 8 op ongeveer 760 meter van de planlocatie, waar men volgens de vergunning 50 schapen mag houden met een totale geuremissie van (slechts) 390 Ou/s. Tussen dit adres en de planlocatie liggen al meerdere bestaande woningen. Hierdoor zijn de ontwikkelingsmogelijkheden op Linthorsterstraat 8 in de richting van het plangebied al beperkt, zo niet nihil. De vergunde geuremissie is daarbij zo beperkt dat deze over de afstand van 760 meter van geen invloed zal zijn op de eventuele beleving van geurhinder op de planlocatie. Het tweede bedrijf is Lange Heg 4, alwaar 712 vlees(stier)kalveren worden gehouden met een vergunde

³ intensieve pluimvee- of varkenshouderij behorend tot de IPPC-categoriën:

a) 40.000 plaatsen voor pluimvee;
b) 2.000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg); of
c) 750 plaatsen voor zeugen.

Richtlijn 2008/1/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (Gecodificeerde versie)

uitstoot van 25.347,20 Ou/s op 620 meter van de planlocatie. Deze uitstoot is redelijk groot, maar vanwege de overheersende windrichting (zuidwesten) ligt het plangebied niet in de invloedszone. Daarbij liggen tussen dit adres en de planlocatie al meerdere bestaande woningen, waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden op Lange Heg 4 in de richting van het plangebied al beperkt, zo niet nihil, zijn. Ook in deze situatie kunnen we er dus van uit gaan dat de vergunde geuremissie van dit bedrijf over het algemeen van geen invloed zal zijn op de eventuele beleving van geurhinder op de planlocatie.

Zo beredeneerd blijven dan alleen de bedrijven uit tabel 1 over die ook dieren houden waarvoor een geuremissiefactor is bepaald. Voor deze bedrijven bekijken we hieronder of zij eventueel een belemmering kunnen zijn voor of belemmerd kunnen worden door de beoogde ontwikkeling in de punt tussen Eltenseweg en Heuvelstraat in Stokkum. Deze veehouderijen hebben wat betreft geur in de richting van het plangebied echter weinig tot geen uitbreidingsmogelijkheden meer omdat in de directe omgeving (tussen deze bedrijven en de planlocatie) al meerdere burgerwoningen liggen.

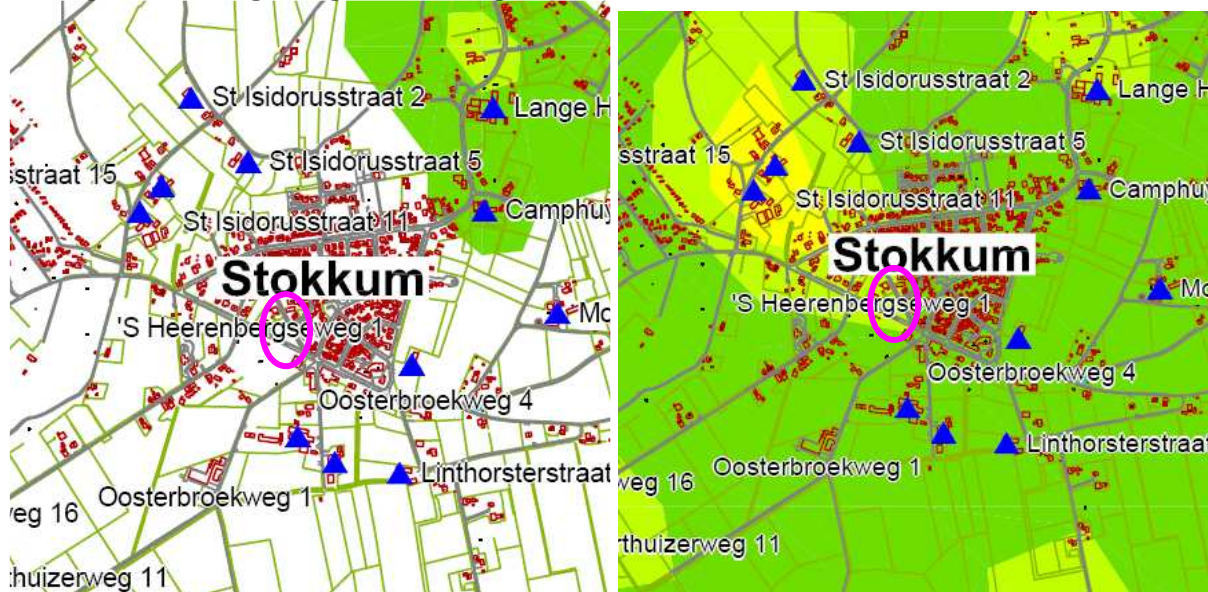
Op grond van de berekende geurbelastingen (achtergrond of voorgrond) kan met behulp van de tabellen A (achtergrondbelasting) en B (voorgrondbelasting) uit bijlage 6 van de Handreiking de te verwachten geurhinderpercentages worden bepaald. Het hoogste geurhinderpercentage (voorgrondbelasting of achtergrondbelasting) is maatgevend voor de toekomstige situatie. Deze percentages zijn bedoeld om een vertaalslag te maken tussen de waarden voor de geurbelasting en de milieukwaliteit. De percentages zijn afkomstig uit het 'Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij' (PRA Odournet, 2001). De geursituatie wordt beschreven in termen van milieukwaliteit, onderverdeeld in acht categorieën van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'. Deze termen zijn afkomstig uit de 'GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002)' en zijn afhankelijk van geurhinderpercentages. Dit is beschreven in bijlage 7 van de Handreiking. Een overzicht van de geurbelasting in relatie tot de geurhinderpercentages en de milieukwaliteit wordt gegeven in onderstaande tabel. Deze waarden gelden alleen voor concentratiegebieden, voor niet-concentratiegebieden bestaan andere waarden. De gemeente Montferland ligt in een concentratiegebied.

Milieukwaliteit	Geurgehinderden	Voorgrondbel.	Achtergrondbel.
Zeer goed	0 – 5 %	0 – 1,5 ou _E /m ³	0 - 3 ou _E /m ³
Goed	5 – 10 %	1,5 – 3,7 ou _E /m ³	3 - 8 ou _E /m ³
Redelijk goed	10 – 15 %	3,7 - 6,5 ou _E /m ³	8 – 13 ou _E /m ³
Matig	15 – 20 %	6,5 – 10 ou _E /m ³	13 – 20 ou _E /m ³
Tamelijk slecht	20 – 25 %	10 – 14 ou _E /m ³	20 – 28 ou _E /m ³
Slecht	25 – 30 %	14 – 19 ou _E /m ³	28 – 38 ou _E /m ³
Zeer slecht	30 – 35 %	19 – 25 ou _E /m ³	38 – 50 ou _E /m ³
Extreem slecht	35 – 40 %	25 – 32 ou _E /m ³	50 – 65 ou _E /m ³

Tabel 2, Leefklimaat versus geurgehinderden versus geurbelasting

De omschrijving van de milieukwaliteit kan niet op zichzelf worden gezien. De beleving van deze aanduidingen sluit het beste aan bij woongebieden. Ook dan is er in de beleving een hele stap tussen de twee opeenvolgende categorieën 'redelijk goed' en 'matig'. Dit "gat" bestaat alleen tekstueel, omdat de geurbelastingen en hinderpercentages op elkaar aansluiten. Binnen de bebouwde kom geldt op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in de gemeente Montferland, voor de voorgrondbelasting een geurnorm van 3 ou_E/m³. Deze waarde zit op de grens van de klassen die met de milieukwaliteit 'zeer goed' en 'goed' worden aangeduid. Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij is landelijk deze milieukwaliteit voor gebieden binnen de bebouwde kom als acceptabel aangemerkt. De kwalificatie 'zeer goed'/'goed' voor de milieukwaliteit veroorzaakt door de achtergrondbelasting geeft dus bij benadering eenzelfde milieukwaliteit (mate van bescherming) als de wettelijke norm die geldt voor een individuele veehouderij (voorgrondbelasting).

Achtergrondbelasting/voorgondbelasting

Kaart achtergrondbelasting huidige

Kaart achtergrondwaarde toekomst

In de onderhavige situatie geldt, op basis van de kaarten "achtergrondbelasting Montferland, huidige situatie" en "Achtergrondbelasting Montferland, toekomstige situatie" (d.d. 7 mei 2009) uit de "Quickscan Wet geurhinder en veehouderij Gemeente Montferland", voor de locatie Eltenseweg/Heuvelstraat in Stokkum:

- In de huidige situatie een zeer goed leefklimaat (milieukwaliteit) op basis van de achtergrondbelasting;
- In de toekomstige situatie een redelijk goed leefklimaat (milieukwaliteit) op basis van de achtergrondbelasting.

Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij is de huidige milieukwaliteit landelijk voor gebieden binnen de bebouwde kom als acceptabel aangemerkt.

Door dit ruimtelijke plan wordt het mogelijk dat er maximaal 20 geurgevoelige woonfuncties aan deze omgeving worden toegevoegd. Rondom het plangebied ligt een aantal veehouderijen dat met hun individuele geurbelasting van invloed kan zijn op het plangebied. Tussen het plangebied en deze veehouderijen zijn al meerdere geurgevoelige (woon)functies aanwezig. In de vergunde situaties voor die bedrijven is met deze situatie al rekening gehouden. Gevoegelijk mogen we dus aannemen dat er wettelijk geen beletselen waren om de bewuste vergunningen af te geven. Daarbij zullen de reeds aanwezige geurgevoelige (woon)functies beperkend werken op de eventuele uitbreidingsmogelijkheden die de bedrijven uit tabel 1 nog hebben. Overigens zijn rond de kern Stokkum een aantal zogenoemde 'gevoelig gebieden' met een natuurfunctie gelegen. Deze gebieden hebben ook een sterk beperkende werking op de uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven in hun directe omgeving.

Uit de hierboven weergegeven kaartuitsneden blijkt dat in principe alleen de veehouderij aan Sint Isidorusstraat 11 in Stokkum in een 'worstcase toekomstscenario' echt invloed zou kunnen hebben op het plangebied. Bij een redelijk goed leefklimaat ('worstcase toekomstscenario') hoort (volgens de tabel "Leefklimaat versus geurghinderden versus geurbelasting") echter een maximum van 15% geurghinderden. De bijbehorende achtergrondbelasting is dan maximaal $13 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ en de voorgondbelasting is maximaal $6,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Hoewel feitelijk achterwaarts geredeneerd komt naar voren dat in deze situatie de voorgondbelasting (net) niet boven de helft van de achtergrondbelasting uitkomt. Daardoor is dus niet de voorgondbelasting, maar de achtergrondbelasting bepalend voor de geurhinder. De eventueel in het plangebied (maar ook Stokkum als geheel) ervaren geurhinder wordt dus veroorzaakt door alle veehouderijen in de omgeving tezamen en is niet toe te rekenen aan een enkel bedrijf. Bovenal is het vanwege het nabij gelegen EHS-gebied (gevoelig gebied) in de toekomst niet meer mogelijk dat het bedrijf aan de St. Isidorusstraat 11 uitgroeit tot een bedrijf dat het leefklimaat in en rond Stokkum dusdanig zal beïnvloeden dat het afzakt van 'goed' naar 'redelijk goed'.

De vergunde emissie van de bedrijven in de directe omgeving van het plangebied (bedoeld zijn hier de bedrijven uit tabel 1) is stuk voor stuk niet bepaald noemenswaardig (maximaal 2.032,80 Ou/s). Zelfs bij elkaar opgeteld is de vergunde emissie 'nog maar' 6.095,90 Ou/s . Als we hiervoor

namelijk uitgaan van varkens in zogenoemde overige huisvesting (een zo ongunstig mogelijk scenario) dan komen we per varken aan een emissie van 23,0 Ou/s en zou de hierboven genoemde opgetelde uitstoot omgerekend van 265 varkens komen. Ook de totale emissie (in de zin van Achtergrondbelasting) is dus, in ieder geval ten opzichte van de planlocatie, eigenlijk bijna verwaarloosbaar. Daarbij komt nog dat al deze bedrijven ten opzichte van de planlocatie een dusdanige ligging hebben dat vanwege de overheersende windrichting (zuidwesten) de van de bedrijven uit tabel 1 afkomende geur meest van tijd het leefklimaat van het plangebied niet kan/zal beïnvloeden.

Conclusie

Met het voorgenomen bouwplan in de punt tussen Eltenseweg en Heuvelstraat in Stokkum worden de bestaande rechten gerespecteerd/niet worden aangetast. De beoogde nieuwbouw voldoet aan de vaste afstanden ten opzichte van veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld. Met betrekking tot diercategorieën waarvoor wel een geuremissiefactor is vastgesteld geldt dat er in een cirkel van 2 kilometer geen IPPC-bedrijven aanwezig zijn. Op basis van de kaarten "achtergrondbelasting Montferland, huidige situatie" en "Achtergrondbelasting Montferland, toekomstige situatie" (d.d. 7 mei 2009) blijkt dat er sprake is van een 'zeer goed' tot 'redelijk goed' leefklimaat. Het maximum aantal geureghinderden dat hierbij hoort is 15% (worstcase-scenario). Bij een percentage van 15 geureghinderden hoort een achtergrondbelasting van maximaal 13 ou_E/m³ en de voorgrondbelasting is maximaal 6,5 ou_E/m³. De maximale voorgrondbelasting komt in dit geval niet uit boven de helft van de maximale achtergrondbelasting waardoor de achtergrondbelasting bepalend is voor de te ervaren hinder. Die hinder is alleen toe te rekenen aan alle bedrijven in de omgeving tezamen en niet aan een enkel bedrijf. Alle bedrijven samen genereren, uitgaande van een zo ongunstig mogelijk scenario, in de huidige situatie echter geen dusdanige emissie dat die als hinderlijk voor het leefklimaat zal worden ervaren. Daarbij komt nog dat alle bedrijven ten opzichte van het plangebied zo liggen dat de wind al hun geur er doorgaans langsheen blaast. En tot slot is het dan ook nog eens zo dat het nabij gelegen EHS-gebied, als zijnde 'gevoelig gebied' de uitbreidings-/ontwikkelingsmogelijkheden van (de meeste en zeker de voor wat betreft geur de meest relevante) bedrijven dusdanig beperkt dat het niet meer mogelijk is dat het leefklimaat in en rond Stokkum er door afzakt van 'goed' naar 'redelijk goed'.

Wij komen hier dan ook tot de conclusie dat er voor wat betreft geurhinder van veehouderijbedrijven op de planlocatie in de punt Eltenseweg/Heuvelstraat zeker sprake is van een acceptabel, om niet te zeggen goed, woonklimaat.